Vaderschapskennis, nr. 44

September 2025, 4e jaargang, nr. 9.

Versie: 25-09-2025

© Bob de Raadt
Freelance Contextueel Maatschappelijk Werker – Methodisch Ouderbegeleider – lid Connect2Grow > Connect2Fathers – Auteur 'Vaderschapskennis' – boekenrecensent voor Vakblad Vroeg en Vakblad Sociaal Werk - blogger - **vadercoach - eigenaar van** www.bobderaadt.nl **– ambassadeur Kenniswerkplaats Pedagogische Basis (#kpb) – pensionado – voorheen medisch maatschappelijk werker Erasmus MC Sophia-Kinderziekenhuis Rotterdam (afd. Kinderoncologie - ICK - CTB&A en afd. Verloskunde-Gynaecologie – Neonatologie).**

www.bobderaadt.nl/vaderschap.php **(interviews & boekrecensies)**
www.bobderaadt.nl/connect2fathers.php **(Rotterdams project 'vaderschap')**
www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php **(online magazine vaderschap & vaderschapsontwikkelingen)**
www.bobderaadt.nl/fathersmatters.php **Vaders doen ertoe**.
www.bobderaadt.nl/vaderfactor.php **vaderbeeld & zelfbeeld**
www.bobderaadt.nl/postpartumdepressie.php > **PPD & PPPD**
www.bobderaadt.nl/patrascentie.php over de transitie naar vaderschap; vaderschapsontwikkeling

Mailadres: bobderaadt@live.nl

M.m.v.: Pim Cornelussen (opinie-artikel)

Inhoudsopgave

- **Agenda (pag. 2)**
- **Publicaties (pag.2)**
- **Boekenplank (pag. 3):**
  - Linda Eijsink (2025) – *Hoezo roze wolk?!* Ondersteunende kaarten voor als het ouderschap anders voelt dan verwacht. Uitgave: Linda Eijsink – 40 kaarten - €29,95 besteladres: www.bewustinjekracht.nl
- **Berichten (pag. 5)**
- **Vaderschapstheorie (pag. 7):**
  > Thema:Vaderfactor: voorbeeld (pag.7)
  > Thema: Patrascentie: artikelen:
  *** Pim Cornelussen (2025) *Vaderschap: de grote blinde vlek*** (opinieartikel) **– in: ND 22-08-2025 (pag. 8).**
  *** Bob de Raadt (2025) *Er zijn wel degelijk boeken over vaderschap, en toch is er meer aandacht voor nodig*;** in: *Nederlands Dagblad*, 30-08-2025, pag. 20 - (ingezonden opiniestuk) – pag. 10).
  > Thema: 'PAtio' (pag. 12) -> platform/padium voor vaders, van vaders, over vaders: discussies, meningen, correspondenties → Vaderschap is maatschappelijk relevant en de focus op vaderparticipatie komt de huidige maatschappij ten goede.
- **Vaderschap als pedagogische basis (pag. 17)**
- **Postpartum depressie (PPD) – patrascentrische PPD (een verkenning) – pag. 18.**
- **SIRG-FCAR, uit hun nieuwsbrief september 2025 > nieuwe publicaties (pag. 20).**

Agenda:

- 30 september 2025: bijeenkomst Kenniswerkplaats Pedagogische Basis (KPB); in het gebouw NJI (Nederlands Jeugd Instituut) – Utrecht.

Publicaties

- Bob de Raadt (2025; digitale versie: vrijdag 29 augustus 2025, 16:13 uur) *Er zijn wel degelijk boeken over vaderschap, en toch is er meer aandacht voor nodig*; in: *Nederlands Dagblad*, 30-08-2025, pag. 20, rubriek opinie&debat.[1]
- Bob de Raadt (2025) Vindplaats: www.nd.nl/opinie/opinie/1283060/er-zijn-wel-degelijk-boeken-over-vaderschap-en-toch-is-er-mee -> Vaderschap is een grote blinde vlek. De inzet van vaders wordt vaak niet gezien. Dat betoogt vadercoach Bob de Raadt in reactie op de column van Pim Cornelussen (*ND* 22 augustus 2025)
- www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Betrokken_vaderschap_een_opdracht_voor_het_sociaal_werk.pdf -> artikel in Vakblad Sociaal Werk (VSW)
- Vermelding op www.bewustinjekracht.nl/pre-en-postpartum-depressie/literatuur-links > **Webbook Postpartum depressie - Bob de Raadt**
- www.bewustinjekracht.nl/aanbod/kaartendeck-hoezo-roze-wolk > fragment recensie 'Kaartendeck', Linda Eijsink.
- www.bobderaadt.nl/documents/patrascentie/Pim_Cornelussen_Vaderschap_de_grote_blinde_vlek.pdf > Pim Cornelussen - Vaderschap, de grote blinde vlek (artikel).

[1] Vindplaats: www.bobderaadt.nl/documents/patrascentie/Boeken_over_vaderschap_artikel_ND_30-08-2025_versie_2.pdf

- Vermelding op: www.praktijkpostpartum.nl/voor-partners/ > Selina Tomur > *Bovenstaande tips zijn geformuleerd op basis van mijn eigen ervaring, en die van mijn partner. Op internet zijn meer sites te vinden met tips aan partners, zie bijvoorbeeld Bob de Raadt | Postpartum depressie (PPD)*
- Bob de Raadt (2025) *Blog: Hittegolf:* www.cgmv.nl/blog/hittegolf-blog-bob-de-raadt/
- www.home-start.org.uk/Handlers/Download.ashx?IDMF=9cf18020-79e0-4c24-81a7-7752084ca03e
- www.bobderaadt.nl/documents/patrascentie/Capita_Selecta_1.pdf
- www.bobderaadt.nl/documents/patrascentie/Capita_Selecta_2.pdf
- www.bobderaadt.nl/documents/patrascentie/Capita_Selecta_3.pdf

Boekenplank - kaartendeck

- **Linda Eijsink (2025) – *Hoezo roze wolk?!* Ondersteunende kaarten voor als het ouderschap anders voelt dan verwacht. Uitgave: Linda Eijsink – 40 kaarten - €29,95 – besteladres: www.bewustinjekracht.nl**

Een prachtige kaartendeck over 'Hoezo een roze wolk?!" Een roze wolk is geen vanzelfsprekendheid. Integendeel!! Een gecompliceerde bevalling in het ziekenhuis. Een spoedopname van het kind op de neonatologie of Intensive Care Kinderen. Een complexe medische diagnose met impact op de thuissituatie. De toegewezen kraamzorgperiode die eigenlijk te kort is voor adequate instructie en begeleiding. Opkomende depressieve gevoelens en klachten. Wie ziet je met deze symptomen? Wie hoort ze en geeft een adequaat behandeladvies? Lastig voor de betreffende (kraam)vrouw; lastig voor de partner; lastig voor de partnerrelatie; lastig voor het betrokken sociaal netwerk! Ook lastig voor de geboortezorg en de postpartumzorg.
Linda Eijsink is ervaringsdeskundige op dit gebied en heeft dit prachtige kaartendeck ontwikkeld: *"Toen ik moeder werd, zat ik allesbehalve op een roze wolk. Wat ik wél voelde? Verdriet, extreme moeheid, overprikkeling, eenzaamheid, angst … Maar stap voor stap voelde ik ook mijn* ***veerkracht*** *groeien".*
Bovendien is zij coach en zij herkent deze symptomen bij haar cliënten. Dat is terug te zien in deze kaartendesk.
In een vijftal thema's stelt zij belangrijke vragen en deelt ervaringen:
- Erkenning & herkenning
- Expressie & uitspreken
- Mentale zorg & zelfcompassie
- Verbinding & hulp vragen
- Hoop & kracht

Belangrijke thema's om sensitief te verkennen aan de hand van doelgerichte vragen, die je helpen om innerlijke aspecten te onderzoeken. Juist als ouderschap zwaar valt en anders uitpakt dan dat je verwacht hebt. Een paar van deze overwegingen:
- "Jouw waarde als ouder zit niet in hoe jij je voelt, maar in het feit dat je er bént".
- "Sta jezelf toe dat vreugde en verdriet naast elkaar bestaan".
- "Vader of moeder worden is een levens veranderende gebeurtenis. Het kost tijd om een nieuw evenwicht te vinden op alle vlakken: fysiek, mentaal, in je relatie(s) , je prioriteiten, je beeld van de toekomst".

Het deck helpt je stap voor stap om:

- gevoelens te erkennen
- ruimte te geven aan wat er leeft
- meer mildheid voor jezelf te ervaren
- verbinding te vinden met je partner of omgeving
- te blijven vertrouwen zodat jij, of de ouder met wie je werkt, mag ervaren: ***het wordt weer lichter***

Perspectief biedende signaleringen en uitgangspunten. In de aspecten die op de kaarten staan proef je de milde benadering die de auteur voorstaat.

Iemand die midden in zwaar bewolkte periode zit (postpartum) werd direct aangesproken door de teksten op de kaarten: "Ja, daar wil ik mee aan de slag gaan, samen met mijn partner!" Zij zag direct de waarde van dit kaartendeck.

'Ik merk dat deze kaarten ouders kunnen helpen om dichter bij zichzelf te komen. De kaarten tonen respect en mildheid; en dat is fijn. Ook de twee kaarten m.b.t. de Postpartum Depressie (PPD) zijn uitnodigend en geven (h)erkenning. Prachtig product.'

Ook om die reden kan ik dit kaartendeck van harte aanbevelen.
Van belang voor de professionals in de geboortezorg en het sociaal werk, voor vaders en moeders die de roze wolk hebben zien veranderen in een grijs of donkergrauw dreigend wolkendek, voor de eerstelijnszorg, voor het omringende steunsysteem (familie, vrienden, collega's, mantelzorgers).

Linda Eijsink

Kortom: Het kaartendeck van Linda Eijsink is prachtig uitgevoerd in een handige bewaarbox, biedt bewustwordende teksten op de kaarten, rustgevende kleur, uitnodigende, reflectieve thema's, biedt mildheid en veerkracht. Mooie layout, met aandacht voor postpartum

symptomen, met aandacht voor moeders én vaders/partners. En een bonus: een QR code naar extra steun, tips én een praktische handleiding.

Door Bob de Raadt, boekenrecensent voor Vakblad Vroeg en Vakblad Sociaal Werk, contextueel hulpverlener, auteur Vaderschapskennis, eigenaar www.bobderaadt.nl vadercoach, ambassadeur Kenniswerkplaats Pedagogische Basis.

- Reactie: www.bewustinjekracht.nl/aanbod/kaartendeck-hoezo-roze-wolk > *'Ik merk dat deze kaarten ouders kunnen helpen om dichter bij zichzelf te komen. De kaarten tonen respect en mildheid; en dat is fijn. Ook de twee kaarten m.b.t. de Postpartum Depressie (PPD) zijn uitnodigend en geven (h)erkenning. Prachtig product. Ik kan het kaartendeck van harte aanbevelen. Van belang voor de professionals in de geboortezorg en het sociaal werk, voor vaders en moeders die de roze wolk hebben zien veranderen in een grijs of donkergrauw dreigend wolkendek, voor de eerstelijnszorg, voor het omringende steunsysteem (familie, vrienden, collega's, mantelzorgers).*
  Het kaartendeck van Linda Eijsink is prachtig uitgevoerd in een handige bewaarbox, biedt bewustwordende teksten op de kaarten, rustgevende kleur, uitnodigende, reflectieve thema's, biedt mildheid en veerkracht. Mooie layout, met aandacht voor postpartum symptomen, met aandacht voor moeders én vaders/partners. En een bonus: een QR code naar extra steun, tips én een praktische handleiding.
  Bob de Raadt, vadercoach, auteur Vaderschapskennis

Berichten:

- Michiel van Hout (2025) Waar zijn de vaders? Deze films zijn spiegels; in: Nederlands Dagblad – bijlage Gulliver, pag. 9, 19 sept. 2025 -> Goede vaders zijn de ruggengraat van een gezonde samenleving, maar wat gebeurt er als dat fundament wegvalt? Filmmaker Paul Thomas Anderson laat het zien in zijn films: een vaderloze samenleving maakt veel slachtoffers. Vindplaats: www.nd.nl/cultuur/films/1285395/waar-zijn-de-vaders-wat-missen-we-als-ze-er-niet-zijn-het-wor > **Waar zijn de vaders? Wat missen we als ze er niet zijn? Het wordt zichtbaar in de films van Anderson (recensie).**
- www.nrc.nl/index/slim-leven/dit-zijn-de-mooiste-films-series-boeken-en-podcasts-over-het-vaderschap-a4166932
- www.mannenkracht.nl/hoe-ben-je-een-goede-vader/
- www.vadermagazine.nl/vader_thema/boeken-voor-vaders/
- www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Betrokken_vaderschap_een_opdracht_voor_het_sociaal_werk.pdf
- www.vakbladvroeg.nl/de-eerste-1000-dagen-zijn-beslissend-voor-later-succes/ > "**De eerste 1000 dagen van een kind – van conceptie tot de tweede verjaardag – vormen de bouwstenen voor gezondheid en ontwikkeling op de lange termijn. Een grote Nederlandse cohortstudie onder bijna 182.000 kinderen laat zien dat omstandigheden in deze periode samenhangen met schoolprestaties op 12-jarige leeftijd". Bron: Hof MVD, Veer I, Gaalen RV, Roseboom T. Clustering of circumstances during the first 1000 days after conception and their association with school performance: a population-based cohort study from the Netherlands. *BMJ Public Health*. 2025;3:e002176.**
- **www.trouw.nl/tijdgeest/voor-vader-doen-ze-weinig-in-de-geboortezorg-die-kan-naar-de-ah-to-go~b6756420/ > Bij de geboorte van zijn eerste kind wil Tjeerd Posthuma (33) zijn vrouw bijstaan waar hij kan. Maar eenmaal in het ziekenhuis blijkt dat nog niet zo makkelijk. 'Blijkbaar moet je als vader in 2025 nog steeds opkomen voor je plek.' (Trouw, gepubliceerd op 4 september 2025, 06:01, Tjeerd Posthuma).**

- **LinkedIn (05-09-2025) – bericht van Expertisecentrum Vaders**

"Gisteren stond er een artikel in de Trouw van jonge vader en schrijver Tjeerd Posthuma over het feit dat je als vader in 2025 nog steeds moet opkomen voor je plek in de geboortezorg, maar ook bij de kinderopvang. Hij schrijft daarin over zijn ervaringen bij de geboorte van zijn zoon en de periode daarna. Niet hele positieve ervaringen dus, van gynaecologen die vinden dat zijn rol 'vooral niet in de weg staan' is en kinderopvang die standaard de moeder bellen, omdat 'de vader toch niet thuis is', terwijl hij heeft aangegeven de eerste contactpersoon te zijn.
Wat wij ons dan afvragen is wat er misgaat in de emancipatie, maar vooral waarom er toch nog veel professionals zijn die de specifieke rol van de vader in het leven van hun kind niet (voldoende) inzien.
Ja, er zijn ook andere voorbeelden, maar wij krijgen deze signalen nog steeds te vaak van vaders waar we contact mee hebben.
Onze vraag (aan jullie) is hoe we dit kunnen veranderen? Is voorlichting van professionals de oplossing, of moeten vaders en moeders zich veel resoluter gaan uiten dat zij zelf de keuze maken wie er gebeld wordt als er iets is met hun kind in de opvang? Of mogen vaders ook wel de gynaecoloog en verpleegkundige een spiegel voorhouden over hun gedrag? Wij (en met ons het Vadercollectief met maatschappelijke organisaties en wetenschappers die wel het beste voorhebben met vaders en hun rol) staan open voor oplossingen!"

- **www.bewustinjekracht.nl/blogs/1984417_wat-helpt-bij-een-postpartum-depressie**
- **www.sociale-verloskunde.nl/uploads/artikelen/Toelichting-infographic-Belangrijke-factoren-gezonde-zwangerschap-en-ontwikkeling-kind.pdf > De infographic 'Belangrijke factoren om te bespreken vóór, tijdens en na de zwangerschap' is ontwikkeld om (aanstaande) ouders te informeren over factoren die vóór, tijdens en na de zwangerschap bijdragen aan een optimale ontwikkeling van het kind en de gezondheid van de moeder. Hieronder lichten we deze factoren toe en bieden we handvatten voor zorg- en hulpverleners om deze onderwerpen bespreekbaar te maken. Het doel is om gesprekken te voeren die de samenwerking versterken, gebaseerd op openheid, vertrouwen en het aanspreken van de kracht en verandermogelijkheden van (aanstaande) ouders.**
- **www.sociale-verloskunde.nl/samen-groeien-010**
- **www.sociale-verloskunde.nl/uploads/artikelen/ZonMw-Inhoudelijk-eindverslag-554001014-def-versie-04072025.pdf > "Veel resultaten kunnen gebruikt worden voor verdiepend toekomstig onderzoek, bijv. naar de rol van vaders/mannen en wat hun invloed is/betrokkenheid is op het bevorderen van een gezonde zwangerschap/verminderen van risicofactoren" (pag. 22).**
- **www.sociale-verloskunde.nl/uploads/artikelen/Folder-Belangrijke-onderwerpen-voor-tijdens-en-na-zwangerschap.pdf**
- **www.youtube.com/watch?v=RHRQRT7u6dw > Ervaringen van een vader**
- **www.sociale-verloskunde.nl/uploads/artikelen/Handreiking%20oprichten%20netwerk%20-%20definitieve%20versie%20juli%202025-1.pdf**
- **www.home-start.org.uk/Handlers/Download.ashx?IDMF=9cf18020-79e0-4c24-81a7-7752084ca03e > Executive Summary: Dad Matters began as a locally led Home-Start project, launched by Home-Start HOST in Greater Manchester in 2017. With a focus on the first 1001 critical days, the project aimed to improve child outcomes by helping dads build strong relationships with their babies. From these local roots, the programme has grown steadily and is currently delivered by 23 local Home-Starts across the UK. Supported by a new strategic partnership with the 1001 Critical Days Foundation, Home-Start UK is further developing Dad Matters as a national programme. This work aims to establish a scalable training and delivery model and to drive national expansion, embedding father-inclusive practice within family hubs and local communities across the UK. To inform this next phase**

of growth, Home-Start UK commissioned independent evaluators to review and synthesise existing data from local Dad Matters projects. This learning provides a national picture of the programme's reach, outcomes and impact to date.

- **www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:7374405061684121600/ > Vandaag live en te gebruiken door alle vaders/partners, moeders en werkgevers/leidinggevende van Nederland: de ouderschapsbox! De (online) box geeft niet alleen antwoorden op de vele vragen waar ouders mee te maken krijgen (lekker overzichtelijk bij elkaar!), maar biedt ook simpele tools voor werkgevers en aanstaande en ouders met baby's om het gesprek thuis en op de werkvloer over werk, gezin en zorg te voeren.**
  Er zitten onder andere gesprekskaarten voor ouders en werkgevers in, checklists voor verlof en andere regelingen en praktische hulpmiddelen. Voor ouders zijn er keukentafelkaarten om thuis samen afspraken te maken over de verdeling van zorg en werk. Er is een aparte omgeving voor ouders en ook een voor werkgevers/leidinggevenden.
  Check dus ouderschapsbox.nl voor het gesprek thuis en op de werkvloer. En wil je de ouderschapsbox integreren in je bedrijf en bijvoorbeeld op intranet combineren met andere regelingen?
- **www.ouderschapsbox.nl > www.watouderswillenweten.nl/stoomcursus/stoomcursus-opvoeden/ - Pubergedrag indammen? - Wat ouders willen weten > www.watouderswillenweten.nl/pubergedrag-indammen/**

Vaderschapstheorie:

- Vaderfactor: voorbeelden

- 'Invoelende rechter '**Frank Caprio** trok met gezond verstand kijkers'- in memoriam. In: Nederlands Dagblad woe. 27 augustus 2025; pag. 20, auteur Yassin Boutayeb/VK. 'De Amerikaanse rechter Frank Caprio is op 88-jarige leeftijd overleden. Filmpjes van rechtszaken onder leiding van de 'vriendelijkste rechter van de wereld', die zich altijd in de schoenen van de verdachte verplaatste, zijn op sociale media meer dan een miljard keer bekeken'. "Mijn vader leerde mij dat ik mezelf altijd in de schoenen van een ander moest plaatsen om daarna de vraag te stellen: Hoe zou ik behandeld willen worden?' Caprio benadrukte in diverse mediaoptredens de voorbeeldfunctie van zijn vader. Zo zei de rechter dat hij zijn vader elke dag om vier uur in de ochtend zonder te klagen naar zijn werk zag gaan. Zelf poetste hij als kind schoenen en bezorgde kranten. Zijn passie voor het Amerikaanse recht zei hij eveneens van zijn vader te hebben. Zijn vader zei tegen hem, toen hij nog een kind was: "Kijk om je heen. Ik zou nooit een advocaat kunnen betalen, maar jij gaat er een worden'. Ook zijn ouders, die zelf amper konden rondkomen, hebben bijgedragen aan zijn studie, zei Caprio. De grootste donatie zou 5 dollar zijn geweest. 'Mijn ouders hebben zichzelf voor ons opgeofferd. Ze wisten dat ze hun eigen situatie niet meer konden verbeteren. Ik ben bevoorrecht om arm te zijn geboren, maar zulke liefdevolle ouders te hebben gehad'.[2] www.nd.nl/leven/leven/1282685/vriendelijkste-rechter-ter-wereld-kreeg-miljoenen-kijkers-met

- Patrascentie: ontwikkelingen:

[2] www.en.wikipedia.org/wiki/Frank_Caprio - www.ad.nl/show/frank-caprio-bekend-als-de-liefste-rechter-ter-wereld-overleden-hij-toonde-tenminste-begrip

1. **Pim Cornelussen:** Vaderschap: de grote blinde vlek (opinie) [3]

Na de kindertijd en de adolescentie is er geen andere periode in het leven van een volwassene die gepaard gaat met zulke dramatische psychologische, sociale en fysieke veranderingen.' Dat schrijft Lucy Jones in Moederteit [4]. Ze heeft het niet over ouderschap in het algemeen, maar over matrescentie[5]: het proces van moeder worden.

Deze zomer kreeg ik een dochter. Zoals bij alle aanstaande ouders ging dat gepaard met vragen. Tijdens de zwangerschap zag ik de stapel boeken naast de bank groeien: allemaal met het woord 'moeder' in de titel. Mijn vriendin las alles wat ze kon vinden over haar aanstaande moederschap. Feministische essays, existentiële stellingnames, ecokritische geschriften, historische studies, zelfhulpboeken en hedendaagse zoektochten naar wat het betekent om kinderen te krijgen als vrouw. Er bleek een complete bibliotheek te bestaan, gewijd aan het moederschap.

Toen ik zelf op zoek ging naar boeken over vaderschap, kwam ik van een koude kermis thuis. Het enige wat ik vond waren werken die klonken als studentikoze survivalgidsen: Babymanagement voor mannen, Vader worden voor dummies. Daarin las ik vooral welke babyfoon het beste is, wat een opvoeding kost en welke kinderwagen het handigst is. Alsof vaders eerder managers zijn van een gezinsbedrijf dan mensen met hun eigen vragen en onzekerheden. Alsof het vaderschap iets is dat je zonder kleerscheuren moet doorstaan, in plaats van iets dat betekenis en verdieping brengt.

---

[3] Artikel werd gepubliceerd in het Nederlands Dagblad op 22 augustus 2025. Publicatiegegevens: Pim Cornelussen, (2025): *Vaderschap: de grote blinde vlek*; in: Nederlands Dagblad, bijlage Gulliver, vrijdag 22 augustus 2025; pag. 6. www.nd.nl/cultuur/cultuur/1279839/pim-kreeg-deze-zomer-een-dochter-maar-vraagt-zich-af-waarom-i Met zijn toestemming overgenomen in *Vaderschapskennis*, evenals toestemming vanuit de redactie van het ND (incl. bronvermelding).

[4] Lucy Jones **Moederteit -** Over de metamorfose van zwangerschap, geboorte en moederschap; Amsterdam: Uitg. Nieuwezijds - ISBN 9789057125997 - 16 mei 2024 - 320 pagina's.

[5] www.nieuwezijds.nl/boek/moederteit/ > "Behalve de puberteit is er geen periode in het leven die zulke dramatische veranderingen met zich meebrengt als de zwangerschap, de bevalling en het prille moederschap. Toch is er voor deze metamorfose weinig aandacht, zowel in de wetenschap als in onze maatschappij. Sterker nog, spreken over moederschap als iets anders dan een rooskleurige droom is nog steeds grotendeels taboe".

Het bleek breder te spelen dan alleen boeken. In mijn stad bestaan twintig cursussen voor aanstaande moeders, en nul voor vaders. Misschien is dat gebrek aan aanbod geen toeval, maar een spiegel van hoe we vaders zien. We verwachten aanwezigheid, maar geen betrokkenheid op emotioneel niveau. Een vader die een dag vrij neemt voor een schoolvoorstelling krijgt applaus; een moeder krijgt geen applaus, alleen de verwachting dat ze er is. Dat verschil begint al vóór de geboorte, in hoe we praten, schrijven en leren over ouderschap.

Misschien speelt er ook iets van onze kant. Veel mannen hebben niet geleerd om over dit soort thema's te praten, laat staan er woorden voor te vinden. In vriendschappen blijft het vaak bij losse grappen of praktische tips, nooit bij de vraag hoe het vaderschap ons verandert of wat het van ons vraagt. Misschien is het makkelijker om over kinderwagens te praten dan over angsten of twijfels. Maar zolang we zelf het gesprek ontwijken, bevestigen we ook het idee dat het niet gevoerd hoeft te worden.

"Noem eens een film waarin het vader worden centraal staat," vroeg ik mijn vriendin. We konden er allebei niet één bedenken.

Dus: waarom hebben we wel een woord voor de moeder-worden-periode, maar niet voor vaders? Komt dat omdat we minder kwetsbaar zijn? Omdat we hormonaal niet veranderen (de wetenschap zegt van wel)? Omdat we niet over gevoelens praten? Is het cultureel? Of is er iets anders aan de hand?

Hoe het voelt om voor het eerst een piepklein lichaam tegen je borst te houden en te weten dat niets ooit nog hetzelfde wordt. Hoe je blik op tijd verandert, je prioriteiten verschuiven, je nachten korter worden maar je hart voller: deze dingen verdienen aandacht. Het verdient vragen die om filosofische, ethische of spirituele antwoorden vragen. Vaders denken ook na — niet alleen over hoe we ons product het best kunnen beheren. Daarom stel ik voor om onze eigen bibliotheek te beginnen, niet alleen gevuld met handleidingen. Maar misschien moeten we eerst beginnen met een woord voor de overgang naar het vaderschap. Want zolang die naam ontbreekt, blijft ook het verhaal ongeschreven. [6]

➔ **2.** Ingezonden stuk aan de redactie van het Nederlands Dagblad [7], op 22-08-2025, om 21.08 uur. N.a.v. de **Column van Pim Cornelussen (1989): *Vaderschap: de grote blinde vlek*; [8] in:**

---

[6] Bron: Cornelussen, Pim (2025): *Vaderschap: de grote blinde vlek*; in: Nederlands Dagblad, bijlage Gulliver, vrijdag 22 augustus 2025; pag. 6. - www.nd.nl/cultuur/cultuur/1279839/pim-kreeg-deze-zomer-een-dochter-maar-vraagt-zich-af-waarom-i

[7] Uiteindelijk is deze ingezonden brief in het Nederlands Dagblad geplaatst als 'opinie&debat'-artikel (geredigeerd door redacteur ND) in de editie van zaterdag 30-08-2025, ND, Pag. 20: 'Er zijn wel degelijk boeken over vaderschap, en toch is er meer nodig'.
- Oorspronkelijk versie verscheen in *Vaderschapskennis*, augustusnummer, 2025, nr. 43, pag. 15-16. Vindplaats: www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php

[8] www.nd.nl/cultuur/cultuur/1279839/pim-kreeg-deze-zomer-een-dochter-maar-vraagt-zich-af-waarom-i

Nederlands Dagblad, bijlage Gulliver, vrijdag 22 augustus 2025; pag. 6. (met aanvullingen vanaf 04-09-2025)

'Patrascentie' of
'patrescense'

"Maar misschien moeten we eerst beginnen met een woord voor de overgang naar het vaderschap. Want zolang die naam ontbreekt, blijft ook het verhaal ongeschreven". Met deze opmerking sluit Pim Cornelussen zijn confronterende column af. Uit eigen ervaring heeft hij ontdekt, dat er wel een enorme stapel moederboeken over zwangerschap en moeder-worden ('moederteit' of 'matrescentie') te vinden is, maar dat zijn bibliotheek over 'vaderboeken' leeg bleef. '0,0' resultaat. Hoe kan dat, vraagt hij zich terecht af. Hij noemt een tweetal, oudere boeken, die hem niet erg aanspreken. Pim, ik kan je melden, dat er al enige maanden een woord bestaat voor de transitie naar vaderschap en het ontwikkelen van toegewijd vaderschap: 'patrascentie' of 'patrescense'. Deze term is afgeleid van het woord 'matrescentie'. Ik schrijf daarover in het *Vakblad Vaderschapskennis*, een online magazine dat te vinden is op website www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php om deze term nadere invulling te geven, samen met andere vaders.

Bibliotheek vaderboeken
Het is zeker waar dat het een zoektocht is naar relevante boeken over vaderschap, over patrascentie: over de transitie naar vader-zijn en het ontwikkelen van de vaderrol. Gelukkig zijn er in de afgelopen 5 jaren best een forse stapel 'vaderboeken' verschenen. Ik denk aan titels als:

- *Vadervuur,* Jeroen de Jong [9]
- *Willem Bisseling (2019) Vader op komst - Wat je als moderne vader kunt verwachten (en doen)* [10]
- *De Thuisblijfvader* – Tim Gouw[11],
- *Dubbel gevoel – Als babyblauw zwart blijkt te zijn – het open verhaal van een jonge tweelingvader* – Sander Voesten (2023) - Soest: Boek-scout. -> pag. 21-22. www.dubbel-gevoel.nl
  www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Fathers4Fathers_bericht_23.pdf pag. 21-22.
- *Je eerste 1000 vaderdagen* – David Borman [12]
- *Kickstart je vaderschap* – Robin van Tilburg,
- *Papa is een beetje moe* – Wilfred Hermans, Hermans, Wilfred (2024) *Papa is een beetje moe – Strubbelingen van een man en vader* – Utrecht: KokBoekencentrum Uitgeverijen >
  www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Fathers4Fathers_bericht_37.pdf pag. 9-10.
- *Plotseling papa* – Bert Bentsink, *Bentsink, B. (2025) Plotseling papa – als het vaderschap te vroeg komt Amsterdam: Alfabet Uitgevers >*
  www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Fathers4Fathers_bericht_42.pdf pag. 18-20.
- *Vaderschapskennis* – Bob de Raadt - www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php e.a.

Zie boekrecensies in *Vaderschapskennis.*
Gelukkig is deze lijst goed aan te vullen:

[9] www.bobderaadt.nl/documents/fathersmatters/Boekrecensie_Vadervuur.pdf
[10] Zie recensie op:
www.bobderaadt.nl/documents/vaderschap/Boekrecensie_Vader_op_komst_Willem_Bisseling.pdf
[11] www.bobderaadt.nl/documents/vaderschap/Recensie_De_Thuisblijfvader_Tim_Gouw.pdf
[12] www.bobderaadt.nl/documents/socialeverloskunde/Boekrecensie_je_eerste_1000_vaderdagen_David_Borman.pdf

- *Daddycation* – Stephen van der Leij, > Stephen van der Leij (2020) – *Daddycation, toegewijd vader zijn* – Heerenveen: Uitg. Ark Media/Royal Jongbloed Publishing. [13]
- *de Position Paper: Vader als volwaardige ouder* [14], e.a.

Terecht stelt Cornelussen dat de transitie naar vaderschap (patrascentie) "vraagt om filosofische, ethische, (en/) of spirituele antwoorden". Ik wil daaraan toevoegen: toegespitste aandacht voor - aanstaande - vaders in de geboortezorg, in het sociaal werk (wijkteams, Daddy's Place, vadercafe's; zie artikel in Vakblad Sociaal Werk, juninummer, over vaderbetrokkenheid [15]), in CAO's wat betreft geboorteverlofregelingen en in kerkelijke kring.

Grote blinde vlek
Vaderschap is inderdaad de grote blinde vlek. En dat merken (aanstaande) vaders, uitzonderingen daargelaten. En dat terwijl veel vaders zich inspannen om hun vrouw te steunen, om huishoudelijke taken te doen, om de andere kinderen naar school te brengen, om aan gesprekken met artsen en verpleegkundigen mee te doen. Inzet van vaders die vaak niet gezien wordt. Hoe kan dat verbeteren in bijv. de preconceptiezorg, tijdens de kraamzorg, tijdens een postpartum depressie bij de vader of tijdens een periode van langdurige emotionele stress, bijvoorbeeld tijdens of na een IC-opname van het kind. Cornelussen stelt diverse vragen in zijn column. Die zijn de moeite waard om te (gaan) beantwoorden. Bij deze nodig ik je uit om aan het vadercollectief mee te doen.

Transitie naar vaderschap.
De term 'patrascentie' bestaat dus inmiddels en verdient het om nader beschreven en bestudeerd te worden, bijvoorbeeld vanuit de patracentrische psychologie en het sociaal werk. Vaderschap staat ook centraal als themadossier bij Kenniswerkplaats Pedagogische Basis. Ook verdient het aanbeveling om studie te maken van recente 'vaderboeken', die specifieke vaderthema's bespreken, als 'te-vroeg-vaderschap', 'vader-inclusief werken', 'vaderverstoting', vaderparticipatie en -emancipatie. Vaderschap is maatschappelijk relevant en de focus op vaderparticipatie komt de huidige maatschappij ten goede.
De column van Pim Cornelussen verdient een vervolg en daartoe is deze ingezonden reactie een uitnodiging.

Bob de Raadt, auteur Vaderschapskennis, vadercoach, eigenaar
www.bobderaadt.nl/vaderschap.php,
#patrascentie
#patrescense

PAtio-> platform/PAdium (podium)
> voor vaders, van vaders, over vaders(chap)
> discussies, meningen, correspondenties, reflecties.

[13] www.bobderaadt.nl/documents/vaderkrachtcentraal/Reader_God_Jezus_Daddycation.pdf pag. 10-11.
[14] www.bobderaadt.nl/documents/fathersmatters/Position_paper_Vader_als_volwaardig_ouder.pdf
[15] Vindplaats: www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Betrokken_vaderschap_een_opdracht_voor_het_sociaal_werk.pdf

→ Vaderschap is maatschappelijk relevant en de focus op vaderparticipatie komt de huidige maatschappij ten goede. [16]

- **Correspondentie met de redactie van het Nederlands Dagblad:**
  - "Geachte heer De Raadt,

Bedankt voor uw interessante reactie op de column van Pim Cornelussen. We gaan ons best doen om uw bijdrage, na redactie, in een van de komende edities van het ND te publiceren".
– "Ik hoop dat er meer aandacht komt voor de transitie naar vaderschap, gezien het punt waar Pim tegenaan gelopen is en ook in bijvoorbeeld n.a.v. de Netflixserie Adolescense als schrijnend punt naar voren komt. Vaderschap is een maatschappelijke uitdaging" (mail aan redactie, op 29-08-2025 17:52.

- 'Het vadercollectief is ontstaan tijdens bijeenkomsten van Pharos, o.l.v. Marjolein Keij. Op die bijeenkomsten komen vaderexperts bij elkaar voor uitwisseling en afstemming. Eigenlijk ook om vaderinitiatieven te bundelen en om van elkaars expertise gebruik te maken.

Het woord 'patrascentie' gebruik ik sinds januari 2024. Zie artikelen, gebundeld in capita selectie patrascentie, vindplaats www.bobderaadt.nl/patrascentie.php
Dat kwam n.a.v. een artikel van Sanne van Grafhorst (ND) over matrescense in de Engelse context. En de vele suïcides onder Engelse moeders. Sanne bracht in een uitgebreid artikel deze schokkende en schrijnende situaties naar voren. Vandaaruit ben ik op de variant 'patrascentie' gekomen en schrijf en spreek daar sinds eind 2023 vaker over. Want de transitie naar vaderschap is ook een dingetje. En daar is weinig aandacht voor.
Ik hoop dat deze toelichting meer duidelijkheid geeft' (bericht aan redactie ND, d.d. 28-08-2025 15:41).

- Zaterdag, 30 Augustus, 2025 17:30 (aan ND-redactie> 'Bedankt voor het plaatsen van mijn reactie op het opiniestuk van Pim Cornelussen, vandaag in het ND.

1. Mag ik het artikel van Pim, met zijn akkoord, overnemen in Vaderschapskennis,
zie www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php en om te plaatsen op mijn website onder het kopje www.bobderaadt.nl/patrascentie.php ? Heb je daartoe een PDFversie?
2. Aangezien Pim een belangrijk maatschappelijk thema opwerpt, zou ik het een goed idee vinden, zeker gezien de huidige discussie over mannen en hun gedrag in deze maatschappij, om een soort verhalenserie te starten m.b.t. vaders en hun visie en ontwikkeling in hun vaderschap.
Mogelijk kan Wilfred Hermans gericht interviews afnemen over het belang van vaderparticipatie. Ik denk aan Stephen van der Leij, David Borman, Eric Steegers, Patrick Timmermans, Matthijs van de Kooij, Rich Felisia, Bernhard Schlimbach, Niels Meijerink, Robin van Tilburg, Wim de Jong (Bibles and Barrels) en/of mijzelf. Maatschappelijk relevant en heilzaam.
Ik zie je reactie graag tegemoet.

- 01-09-2025 13:33', van de redactie ND: 'Leuk, ik heb je voorstel doorgestuurd naar Pim. Wij hebben er in ieder geval geen bezwaar tegen wanneer er een regeltje met bronvermelding bij komt te staan (Deze column verscheen eerder in het Nederlands Dagblad). Ik laat het je weten als hij van zich laat horen.
  Je tweede voorstel ga ik bespreken met mijn collega's die de portefeuille 'opvoeding en gezin' hebben'.
- 15-09-2025 aan redactie: Ik heb tot nu toe nog geen reactie ontvangen van de groep 'opvoeding en gezin'. Klopt dat?
  Graag hoor ik een reactie terug van de groep 'opvoeding & gezin'.
  Van Pim Cornelussen heb ik inmiddels zijn artikel ontvangen, om te plaatsen op mijn website en in Vaderschapskennis. FYI

[16] Tekst onder de foto bij het 'opinie-stuk' '*Er zijn wel degelijk boeken over vaderschap, en toch is er meer nodig*' – ND 30-08-2025, pag. 20.

Groet, Bob de Raadt – www.bobderaadt.nl/patrascentie.php

- **Met Pim Cornelussen: aan Pim:**
  - (LI, 01-09-2025) Bedankt voor het artikel dat je in het Nederlands Dagblad geplaatst hebt. Ik heb daar een reactie op geschreven en die is afgelopen zaterdag, 30 aug gepubliceerd, op pag 20.
  Mocht je van het Nederlands Dagblad daartoe geen bericht hebben ontvangen, dan bij deze. Een kopie van het artikel staat op mijn website **www.bobderaadt.nl**.
  Vindplaats **www.bobderaadt.nl/patrascentie.php** Deze afdruk is helaas wat wazig. Heldere versie volgt.
  Mijn vraag aan jou is: mag ik jouw artikel, in overleg met de redactie van het ND overnemen in mijn online magazine Vaderschapskennis, vindplaats **www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php** en op mijn website onder het hoofdstuk patrascentie?
  Ik heb mij als medisch maatschappelijk werker en contextueel hulpverlener gespecialiseerd in het thema 'Vaders en vaderschap '. Vandaar dat je op mijn website diverse thema schermen vindt m.b.t. vaderschap en vaderverhalen. Ik verzamel vaderverhalen en vaderschapskennis.
  Ik vind jouw bevinding: zo weinig vaderboeken diep triest en zie dat als opdracht om daar verandering in te brengen, samen met andere vaderexperts (in Nederland en België). Ik ben vader van 2 dochters en opa van 4 kleinkinderen. Even tot zover.
  Ik wil graag met jou in contact komen. Graag PB via **bobderaadt@live.nl**
  Ik wil graag jouw opiniestuk plaatsen in een komend nummer van Vakblad Vaderschapskennis
  En ik wil jou graag betrekken bij de vaderexperts om samen te werken, te schrijven over vaderparticipatie en vaderemancipatie.
  – 'Dag Bob, dankjewel voor je bericht. En voor je reactie op de column. Heel leuk. En ik ga graag in op je uitnodiging. Je mag zeker, met bronvermelding, overplaatsen. Mijn opinie in vakblad vaderschapskennis is ook ok. Hoe ziet de expertengroep eruit?'
- (@ 14-09-2025) Dag Bob, In bijlage het opinieartikel van het ND. Dank voor de aandacht! Goeds, Pim. www.pimcornelussen.nu

- **Bert Bentsink:**
  Hartelijk dank voor het doorgeven en voor de bespreking van mijn boek. Ik waardeer het zeer dat je a)de moeite hebt genomen om het te lezen en b)erover hebt geschreven voor anderen - andere (al dan niet plotse) papa's. [17]
  Met groet en glimlach, Bert

- **(Bericht op LinkedIn – 08-09-2025) Verloskundige Life Coaches Nederland**
  Vader worden.
  Niet alleen een titel, maar een transformatie.

  De eerste dagen na de geboorte zijn een wervelwind: 🥱 Gebroken nachten 💭 Overweldigende emoties 👶 Een klein mensje dat je wereld op z'n kop zet

  Veel vaders voelen zich:
  - Intens gelukkig

[17] Zie *Vaderschapskennis*, nr. 42 en 43: boekrecensie(s) en bespreking m.b.t. vaderverstoting. www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Fathers4Fathers_bericht_42.pdf (pag. 1-20) en www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Fathers4Fathers_bericht_43.pdf - pag. 18-19.

- Onzeker over hun rol
- Verantwoordelijker dan ooit

Maar ook:
- Buitenstaander in de babybubbel
- Zoekend naar verbinding
- Verlangend naar bevestiging: "Je doet het goed."

Het ouderschap is geen sprint, maar een reis. En elke stap — hoe onzeker ook — telt.

🎤 Daarom staat de rol van de vader centraal tijdens het allereerste symposium van de Verloskundige Lifecoaches. Een dag vol inzichten, verhalen en verbinding — speciaal voor professionals die hen willen ondersteunen.

Aan alle nieuwe vaders: Je bent belangrijk. Je bent nodig. Je groeit mee, elke dag. 💙

- Verloskundige Life Coaches Nederland **Bob de Raadt** dank! Ook jouw werkgebied, belangrijk emancipatie werk! N.a.v.:

  Bob de Raadt • U -freelance contextueel hulpverlener, gastdocent Erasmus MC Academie, blogger, vadercoach

Wat goed dat jullie dit congres organiseren, met dit thema. Prima en noodzakelijk.
www.bobderaadt.nl/fathersmatters.php

Referenties – literatuur – documentatie m.b.t. 'patrascentie':

- Cornelussen, Pim (2025): *Vaderschap: de grote blinde vlek*; in: Nederlands Dagblad, bijlage Gulliver, vrijdag 22 augustus 2025; pag. 6. www.nd.nl/cultuur/cultuur/1279839/pim-kreeg-deze-zomer-een-dochter-maar-vraagt-zich-af-waarom-i
- Raadt, Bob de (2025; digitale versie: vrijdag 29 augustus 2025, 16:13 uur) *Er zijn wel degelijk boeken over vaderschap, en toch is er meer aandacht voor nodig*; in: *Nederlands Dagblad*, 30-08-2025, pag. 20, rubriek opinie&debat. www.nd.nl/opinie/opinie/1283060/er-zijn-wel-degelijk-boeken-over-vaderschap-en-toch-is-er-mee
- www.bobderaadt.nl/documents/patrascentie/Boeken_over_vaderschap_artikel_ND_30-08-2025_versie_2.pdf
- Raadt, B. de; G. Nobre, T. da Silva & A. van de Vijver (2025) Betrokken vaderschap. Een opdracht voor het sociaal werk (rubriek Achtergrond) – *Vakblad Sociaal Werk*, nr. 3 – juni; pag. 18-20 – ISSN 2468-7464; Uitg. BSL Media & Learning.
- Raadt, B. de (2025) – Capita Selecta 'Patrascentie', deel 1; vindplaats www.bobderaadt.nl/documents/patrascentie/Capita_Selecta_1.pdf > Patrascentie – patrescense – patrescentie (1e deel): de transitie van niet-vader naar vader-zijn en de ontwikkeling van vaderschap in de meest diepe en brede zin. Over: vaders, vaderrol, vaderparticipatie, vader-identiteit, vaderemancipatie, vaderbetrokkenheid, vaderfactor e.d. Een bundeling van eerdere artikelen over patrascentie, zoals die verschenen zijn in het online magazine van Vaderschapskennis -> vindplaats: www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php

- Raadt, B. de (2025) – Capita Selecta 'Patrascentie', deel 2 – vindplaats: www.bobderaadt.nl/documents/patrascentie/Capita_Selecta_2.pdf
- Raadt, B. de (2025) – Capita Selecta 'Patrascentie, deel 3 – vindplaats: www.bobderaadt.nl/documents/patrascentie/Capita_Selecta_3.pdf > Patrascentie – patrescense – patrescentie (3e deel) De transitie van niet-vader naar vader-zijn en de ontwikkeling van vaderschap in de meest diepe en brede zin. Over: vaders, vaderrol, vaderparticipatie, vader-identiteit, vaderemancipatie, vaderbetrokkenheid, vaderfactor, transitie naar vaderschap, 'daddycation', vader-sensitief werken, vaderverstoting, patrascentrische psychologie, postpartum depressie & vaders e.d.
- www.bing.com/copilotsearch?q=patrascentie&FORM=CSSCOP > **Patrascentie betekent de overgang naar het vaderschap, een belangrijke en dynamische transitie van niet-vader naar vader-zijn, inclusief de psychologische en emotionele veranderingen die daarbij horen.**
  Patrascentie (soms ook 'patrescense' of 'patricentie' genoemd) verwijst naar het proces waarin een man de rol van vader aanneemt en daarin groeit. Het omvat de emotionele, psychische en sociale veranderingen die plaatsvinden vanaf het moment dat een man zich voorbereidt op zijn vaderschap tot het daadwerkelijke vaderschap en het ontwikkelen van zijn rol in het gezin.

  Kernaspecten van Patrascentie
  - **Overgangsproces:** Van 'niet-vader' naar 'vader' en het integreren van de vaderrol in het dagelijks leven.
  - **Emotionele impact:** Vaders kunnen gevoelens ervaren zoals onzekerheid, eenzaamheid, en in sommige gevallen zelfs symptomen van depressie (ook wel 'patrascentrische depressie' genoemd), vooral door het ontbreken van voldoende informatie en steun.
  - **Behoefte aan ondersteuning:** Er is behoefte aan psycho-educatie en zorg die specifiek gericht is op vaders, vergelijkbaar met wat er al uitgebreid is voor aanstaande moeders, om hen beter te begeleiden in deze transitie.
  - **Vaderinclusieve zorg:** Er wordt steeds meer aandacht gevraagd om vaders actief te betrekken in het geboortezorgproces en ouderparticipatie, want vaders vormen de helft van het DNA van het kind en zijn daarmee cruciaal voor het welzijn van het gezin.
  - **Maatschappelijke en professionele initiatieven:** Projecten en coalities zoals 'Kansrijke Start' en 'Vadercollectief' proberen vaderparticipatie te versterken en vadergerichte zorg te bevorderen. Er is een beweging gaande om
  - **Persoonlijke verhalen en erkenning:** Vaders delen hun ervaringen van deze transitie, met benadrukking van het belang van psychosociale zorg en het doorbreken van het taboe rondom de vaderrol en bijbehorende uitdagingen.

Relevante Context

- Patrascentie wordt gezien als een belangrijke ontwikkeling in vaderemancipatie.
- Het gesprek rondom patrascentie omvat ook de uitdaging om vaders een stem en plek te geven waar zij hun rol kunnen vormen en versterkt worden.
- De term benadrukt het verschil maken tussen het simpelweg biologisch vader zijn en actief, betrokken en emotioneel beschikbaar vaderschap.

- Patrascentie is daarmee een veelzijdig begrip dat persoonlijke, relationele en maatschappelijke lagen in het vaderschap omvat en stimuleert een betere ondersteuning en inclusie van vaders in de zorg en opvoeding van hun kinderen.
- Deze stof wordt onder meer behandeld door Bob de Raadt, een expert die zich richt op vaderschapskennis, en is onderdeel van recente discussies en projecten rondom vaderzorg en inclusie in Nederland
- Om vaderschap meer zichtbaar en ondersteund te maken binnen geboortezorg en opvoedingsondersteuning.

- www.bing.com/copilotsearch?q=patrascentie&FORM=CSSCOP > **Vaderinclusieve zorg zorgt voor een betere ontwikkeling van het kind, versterkt de ouder-kindrelatie en bevordert het welzijn van het hele gezin, terwijl het ook maatschappelijke voordelen oplevert zoals minder gedragsproblemen en een egalere rolverdeling thuis.**

Positieve impact op de ontwikkeling van het kind
Een betrokken vader vanaf de zwangerschap tot aan de opvoeding bevordert de emotionele, cognitieve en sociale ontwikkeling van het kind. Kinderen die meer tijd en aandacht van hun vader krijgen, zijn vaak socialer, zelfstandiger en beter voorbereid op school. Vaders ondersteunen met voorlezen en stimuleren spelactiviteiten die grenzen verleggen en nieuwsgierigheid aanwakkeren, wat het zelfvertrouwen en de durf van het kind versterkt. Bron: www.24baby.nl

Langetermijneffecten voor kinderen en samenleving
Onderzoek toont aan dat kinderen met betrokken vaders minder kans hebben op depressie, angst, agressie en crimineel gedrag. Ook speciaal dochters profiteren door meer zelfstandigheid en weerbaarheid, en betere kansen op gezonde volwassen relaties. Voor tienervaders blijkt vroege betrokkenheid ook hun persoonlijke stabiliteit en toekomstkansen te verbeteren. Zo draagt vaderinclusieve zorg niet alleen bij aan individuele gezinnen, maar ook aan een betere samenleving
Bron: www.vadermagazine.nl

- www.bing.com/copilotsearch?q=patrascentie&FORM=CSSCOP > **Een betrokken vader heeft een bewezen positieve invloed op de emotionele, cognitieve, sociale ontwikkeling en het welzijn van zijn kinderen, met voordelen die reiken van betere schoolvoorbereiding tot minder gedragsproblemen en een gezondere gezinssituatie.**

Betrokken vaderschap betekent vooral aanwezig zijn met onverdeelde aandacht, fysieke nabijheid, actief meedoen in de opvoeding en emotioneel beschikbaar zijn voor je kind.

Wat is betrokken vaderschap?
Betrokken vaderschap gaat verder dan alleen de hoeveelheid tijd die je met je kind doorbrengt; het draait om de kwaliteit van die tijd. Een betrokken vader is betrouwbaar, emotioneel beschikbaar en biedt zijn kind het gevoel dat het bij hem terecht kan. Voor jonge kinderen gaat het bijvoorbeeld om samen spelen, praten, stoeien en knuffelen met nadruk op lichamelijk contact. Naarmate het kind ouder wordt, betekent het ook uitleg geven en betrokken zijn bij de dagelijkse gang van zaken zonder alleen het gezinsinkomen te

verzorgen. Bron: www.vadermagazine.nl

Vaderschap als pedagogische basis:

- Post van Gerda Groen op LinkedIn, 17-09-2025:

Gerda GroenGerda Groen • 1e1eProgrammamanager Home-Start Nederland, Ambassadeur Kansrijke StartProgrammamanager Home-Start Nederland, Ambassadeur Kansrijke Start5 d • Bewerkt • 5 dagen geleden • Bewerkt • Zichtbaar voor iedereen op en buiten LinkedIn

De afgelopen tijd wordt er regelmatig geschreven over matrescentie: de transitie die een vrouw doormaakt wanneer ze moeder wordt.
Lucie Jones schreef hierover een mooi boek Moederteit.
Maar niet alleen moeder worden is een transitie, dit geldt evengoed voor vaders: patrascentie.
Vaderschap is nog een onderbelicht thema. **Bob de Raadt** schreef hierover een opinie artikel[18],[19],[20].

Binnen Home-Start zien we hoe belangrijk het is vaders vanaf het begin actief te betrekken bij de eerste 1000 dagen [21] (en daarna stopt het natuurlijk niet).

Dads Matter is een toonaangevende non-profitorganisatie in het VK, die zich inzet voor de emotionele veiligheid en het welzijn van vaders en hun gezinnen.
Een onafhankelijke evaluatie van Dad Matters laat zien wat het oplevert:
- sterke banden tussen vaders en hun baby's
- betere mentale gezondheid voor vaders
- meer vader-inclusieve zorg in de praktijk. [22]

Van de vaders die één-op-één ondersteuning kregen:
84% ervaart betere mentale gezondheid en welzijn
77% voelt zich beter toegerust om te hechten met de baby.

Vaders betrekken maakt dus echt het verschil voor het hele gezin.

Postpartum depressie (PPD) – patrascentrische PPD (een verkenning)

➔ **www.bewustinjekracht.nl/blogs/1984417_wat-helpt-bij-een-postpartum-depressie**

[18] Bob de Raadt (2025; digitale versie: vrijdag 29 augustus 2025, 16:13 uur) *Er zijn wel degelijk boeken over vaderschap, en toch is er meer aandacht voor nodig*; in: *Nederlands Dagblad*, 30-08-2025, pag. 20, rubriek opinie&debat.
[19] www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php
[20] www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Betrokken_vaderschap_een_opdracht_voor_het_sociaal_werk.pdf
[21] www.bobderaadt.nl/documents/fathersmatters/Rapport_Vaderbetrokkenheid_Home_start.pdf
[22] www.home-start.org.uk/Handlers/Download.ashx?IDMF=9cf18020-79e0-4c24-81a7-7752084ca03e

- **www.bewustinjekracht.nl/pre-en-postpartum-depressie**

- **www.bewustinjekracht.nl > Hoezo roze wolk!?**
  Het (aanstaande) ouderschap is een intense periode vol veranderingen. Dat het niet alleen maar mooi en bijzonder voelt is heel normaal. Misschien voel je je overweldigd, onzeker, eenzaam, angstig of somber. Of misschien ervaar je veel stressklachten in deze fase van je leven. Je bent niet alleen én je hoeft het niet alleen te doen. Ik help je om weer rust, vertrouwen en veerkracht te vinden, zodat je het ouderschap met meer ontspanning, liefde en zelfvertrouwen kunt ervaren. Ik ondersteun jou in het (her)vinden van de verbinding met jezelf. Deze periode hoeft je niet langer te belemmeren dan nodig. Sterker nog: het kan juist een bron van persoonlijke kracht worden. Voor jezelf én voor je gezin.

Herken jij jezelf of naaste hierin?

- ***Je maakt je zorgen over hoe je je voelt***
- ***Je voelt je onrustig, angstig, gespannen of somber***
- ***Je hebt moeite om te genieten van de zwangerschap of je baby***
- ***Je voelt je niet jezelf, bent snel verdrietig, gefrustreerd of onzeker***
- ***Je hebt het gevoel dat je alleen nog maar op 'aan' staat***
- ***Je voelt je eenzaam of onbegrepen***
- ***Je hebt behoefte aan extra steun en begrip***
- ***Je hebt een pittige periode achter de rug en merkt dat dit je dagelijkse leven nog onnodig beïnvloed***

- **www.bewustinjekracht.nl/pre-en-postpartum-depressie/voor-partners-naasten > *Wanneer je partner of iemand anders in je naaste omgeving niet lekker in zijn vel zit, geen roze wolk ervaart of een postpartum depressie heeft, heeft dat ook effect op jou. Het kan ingewikkeld zijn hoe hiermee om te gaan. Je maakt je misschien zorgen, voelt je zelf verdrietig of voelt misschien onmacht omdat je het gevoel hebt weinig invloed te hebben op de situatie. Bied hoop én vertrouwen***

Een postpartum depressie kent een gunstige prognose: de klachten gaan vrijwel altijd voorbij. Deel dit met jouw naaste. Iemand met een postpartum depressie is bezig te overleven, de dag door te komen en denkt eerder de uitzondering op deze regel te zijn. Zodra de depressie voorbij is ontstaat er weer ruimte om te genieten van de momenten met elkaar. Bevestig je naaste daarbij in het moederschap door haar te wijzen op wat er wel goed gaat. En op het feit dat ze de enige moeder is die jullie kindje heeft, en daarom onvervangbaar is. Vraag niet of je naaste zich al beter voelt. Daarmee zet je hem/haar onder druk. Krijgt je naaste voor haar depressie een behandeling? Verwacht niet dat alles direct weer bij het oude zal zijn, gun het de tijd. Steun en blijf in contact met je naaste. Maar verwacht niet altijd meteen antwoord.

- **www.bewustinjekracht.nl/blogs/2677092_ouderschap-verandert-alles-ook-je-relatie > Toen ik moeder werd, veranderde alles. Mijn lichaam, mijn gevoelens, mijn dagen maar ook mijn relatie. En daar had ik me eigenlijk niet zo op voorbereid.**

De roze wolk bleef uit. In plaats daarvan kwam er somberheid, overprikkeling, vermoeidheid, angst, leegte. Ik ging door een postpartum depressie. Mijn man en ik belandden allebei in een overleefstand. Niet omdat we dat wilden, maar omdat het simpelweg niet anders ging. We deden ons best. Hij ging door, regelde van alles, hield de boel draaiende. Ik probeerde overeind te blijven, voelde me schuldig, onzeker, machteloos. Het voelde op een gegeven moment alsof we ieder op een ander eiland leefden. Er ging veel aandacht naar onze dochter, de gebroken nachten, het zoeken naar een nieuwe ritme, onze nieuwe rollen en mijn eigen

herstel en behandeling. We raakten de verbinding met onszelf maar ook die met elkaar een beetje kwijt, gewoonweg omdat we zo hard probeerden te overleven.

- **www.bewustinjekracht.nl/product/19953949/kaartendeck-hoezo-roze-wolk >**

- **www.bewustinjekracht.nl/pre-en-postpartum-depressie/oorzaken-pre-en-postpartum-depressie**

- **www.bewustinjekracht.nl/pre-en-postpartum-depressie/symptomen-pre-en-postpartum-depressie >**

Wanneer direct hulp zoeken?

- **Neem bij de volgende klachten direct contact op met je huisarts, verloskundige of kraamhulp:**
- **De depressieklachten worden steeds erger.**
- **Je raakt in de war en je verliest het contact met de werkelijkheid. Je denkt bijvoorbeeld dat het kind niet van jou is.**
- **Je bent bang dat je je kind of jezelf iets aandoet.**
- **Je kunt je baby niet goed verzorgen.**
- **Je maakt je zorgen over je gezondheid of die van je kind.**

- **www.bewustinjekracht.nl/pre-en-postpartum-depressie/literatuur-links > Voor zorgprofessionals**

Naast bovenstaande literatuur:

- **Toolkit preventie postpartum depressie - Trimbos Instituut**
- **Postpartum depressie; Depressief na een bevalling: oorzaken, gevolgen en adequate ondersteuning - Anne Marleen Meulink**
- **Handboek psychiatrie en zwangerschap - Mijke Lambregtse - van den Berg / Inge van Kamp / Hanneke Wennink**
- **Helpen bij verlies en verdriet - Manu Keirse**
- **Webbook Postpartum depressie - Bob de Raadt**

➔ www.praktijkpostpartum.nl/voor-partners/ > Selina Tomur

Je vindt hieronder een aantal tips die je kunt toepassen om er voor je partner te kunnen zijn.

- **Ondersteun** je partner bij het zoeken naar professionele hulp. Het is belangrijk dat je partner, zich vertrouwd voelt bij de professional.
- **Wees lief en mild** voor jezelf. Jullie gaan door een lastige fase en verdienen het om goed voor jezelf te zorgen. Denk hierbij aan gezonde voeding, voldoende buitenlucht en (waar mogelijk) tijd voor jezelf.

- **Vraag om hulp.** Er zijn veel manieren om meer 'lucht' te creëren. Vraag vrienden of familie om voor jullie te koken of te helpen in het huishouden.
- **Wees open** over de situatie en bespreek het eventueel op je werk. Er bestaat in Nederland zorgverlof. Dit is een recht voor werknemers die zorgtaken hebben voor hun partner, kinderen of ouders.
- **Bied hoop.** Iemand met een postpartum depressie zit middenin een proces en is bezig om de dag door te komen. Zodra de depressie voorbij is, ontstaat er weer ruimte om te genieten van de momenten met elkaar. Een postpartum depressie heeft een gunstige prognose, wat betekent dat de klachten vrijwel altijd voorbij gaan. Je mag deze hoopgevende boodschap altijd delen met degene die de depressie doormaakt.
- **Benoem de vooruitgang.** Het herstel gaat met vallen en opstaan. Benoem de kleine winsten die jullie behalen en schrijf ze eventueel op.
- **Maak foto's** van jullie gezin en kindje in deze periode. Een postpartum depressie is zwaar en verandert het beeld van de realiteit. Alles lijkt somber en donker. Door foto's te maken kan degene die de depressie ervaart, na het herstel, met een meer open blik terugkijken naar deze periode.
- *Bovenstaande tips zijn geformuleerd op basis van mijn eigen ervaring, en die van mijn partner. Op internet zijn meer sites te vinden met tips aan partners, zie bijvoorbeeld Bob de Raadt | Postpartum depressie (PPD)*

➔ **www.lkpz.nl/depressie-vader/**
➔ **www.depressievereniging.nl/wat-je-zelf-kunt-doen/e-health/**
➔ **www.ggdgm.nl/postpartum-depressie-tips-voor-partners-en-naasten**
➔ **www.proparents.nl/blog/ook-vaders-kunnen-mentale-klachten-ervaren-na-de-geboorte** > 'Vrouwen rapporteren vaker symptomen zoals angst en schuldgevoelens dan mannen. Mannen daarentegen kunnen sneller last hebben van prikkelbaarheid, woede of een gevoel van falen. Daarnaast ontstaat PDD of PTSS bij vrouwen vaak binnen enkele weken na de bevalling, terwijl dit bij mannen vaak later is, tot maanden na de bevalling. Tenslotte stellen vrouwen zich vaker meer open voor hulp, terwijl mannen wat meer terughoudend kunnen zijn. Dit kan leiden tot een verergering van symptomen'.
➔ **www.nl.postpartum.net/10-ways-to-support-a-loved-one-experiencing-postpartum-depression/**

SIRG-FCAR[23], uit hun nieuwsbrief september 2025[24] > nieuwe publicaties:

NEW PUBLICATIONS

- **Adams, E. T., Williams, J., Palen, L. A., Wondimagegnehu, F., Elek, E., & Cance, J. D. (2025). Parental Opioid Misuse and Adolescent-Reported Positive Parenting Behaviors: An Analysis of Parent-Child Dyads From the National Survey on Drug Use and Health. *Journal of Adolescent Health*. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2025.06.020**
- **Almeida, R., Barros, L., Santos, M., Beeghly, M., & Fuertes, M. (2025). Predictors of father-infant attachment security in a Portuguese**

[23] Contact Audrey-Ann Deneault at audrey-ann.deneault@umontreal.ca.
[24] From the Special Interest Research Group on Father-Child Attachment and Relationships (SIRG-FCAR) of the Society for Emotions and Attachment Studies (SEAS). This is the September 2025 edition of the SIRG-FCAR newsletter of recently published articles on father-child relationships.

sample. *Early Human Development*, 106374. https://doi.org/10.1016/j.earlhumdev.2025.106374

- Aytuglu, A., Thomas, C. R., Howard, C. J., Huang, Y., Freeman, J. Y., Koss, K. J., ... & Brown, G. L. (2025). Prenatal readiness for fatherhood, paternal engagement, and child social–emotional competence. *Developmental Psychology*. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/dev0002010
- Ding, X., & Leung, J. T. Y. (2025). Concerted cultivation, parent-child closeness, and young children's school readiness in China: An actor-partner interdependence moderation model. *Early Childhood Research Quarterly*, *73*, 215-226.https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2025.07.010
- Esen-Çoban, A., Albayrak-Yalçın, H., Kaptan, N., & İnönü, G. N. (2025). Fathers' Paternity Role Perceptions, Self-Efficacy and Parenting: A Moderated Mediation Model. *Child & Family Social Work*. https://doi.org/10.1111/cfs.70034
- Hanouka, M., & Al-Yagon, M. (2025). Maladjustment in children with incarcerated fathers: The role of attachment relationships and maternal depression. *Family Relations*. https://doi.org/10.1111/fare.70029
- Larouche, K., Deschênes, K., Pierce, T., Lacharité, C., & Berthelot, N. (2025). Examining how fathers' experience of childhood trauma and current coparenting quality contribute to paternal involvement. *Family Relations*. https://doi.org/10.1111/fare.70039
- Lee, H., Augustyn, M. B., & Henry, K. L. (2025). Intergenerational Influences of Father–Adolescent Relationship Quality: The Role of Parent–Child Relationships in the Family of Origin. *Journal of Youth and Adolescence*, 1-18. https://doi.org/10.1007/s10964-025-02243-3
- Lobaka, S. T., & Lobaka, M. M. (2025). The Complexities of Remarriage/Re-Partnering and Its Effect on the Father's Relationships with Their Children in South Africa. *Family Transitions*, 1–24. https://doi.org/10.1080/28375300.2025.2539555
- Mikats, J., Zedlacher, E., & Hartner-Tiefenthaler, M. (2025). Blue-collar fathers' temporal strategies for childcare in a compressed 4-day workweek and implications for gender equality. *Community, Work & Family*, 1–23. https://doi.org/10.1080/13668803.2025.2549439
- Tadros, E., Zhao, J., & Tindall, B. (2025). Exploring Fatherhood Attitudes and Substance Use Among Incarcerated Fathers. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*.https://doi.org/10.1177/0306624X251363984
- Trager, B. M., Koning, I. M., Rainosek, L. M., Geurts, S. M., van den Eijnden, R. J., & Vossen, H. G. (2025). The Longitudinal Effects of Parent–Adolescent Digital Communication on Depression and Anxiety Symptoms. Journal of Adolescent Health. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2025.05.025
- Wende, M. E., Umstattd Meyer, M. R., Enriquez, S., Bridges Hamilton, C. N., Prochnow, T., & Sharkey, J. R. (2025). Multilevel determinants of paternal and child physical activity: qualitative research using dyadic interviews among Mexican heritage fathers living near the Texas-Mexico border. *BMC Public Health*, *25*(1), 2814. https://doi.org/10.1186/s12889-025-23956-x
- Xu, X., Song, L., Yang, Y., Xiong, J., & Li, Y. (2025). Mothers' and Fathers' Perceived Parent–Grandparent Co-Parenting and Marital Conflict in Intergenerational Families. *Journal of Marriage and Family*. https://doi.org/10.1111/jomf.70021

- **Yang, S. H., Park, C. G., & Choi, E. K. (2025). Mediating Effects of Parental Family Adaptation on the Quality of Life of Children With Down Syndrome: A Study of Father–Mother Dyads. *Journal of Advanced Nursing*. https://doi.org/10.1111/jan.70153**
- **Yuan, H., Yan, Z., Lei, J., & Zhao, Y. (2025). The Mediating Role of the Father-Child Relationship on the Link Between Fathers' Involvement and Preschooler's Social Competence. *Journal of Child and Family Studies*, 1-14. https://doi.org/10.1007/s10826-025-03060-9**
- **Zhai, R., Yang, S., & Zhang, L. (2025). Does parent-child attachment play a role in the relationship between childhood maltreatment and depression? Evidence from a longitudinal study. *Child Abuse & Neglect*, *169*.https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2025.107643**
- **Zheng, Q., Cai, L., Huang, P., Huang, W., & Ni, Y. (2026). Father's involvement is critical in social-emotional development in early childhood: A meta-analysis. *Early Childhood Research Quarterly*, *74*, 26-34. https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2025.08.001**